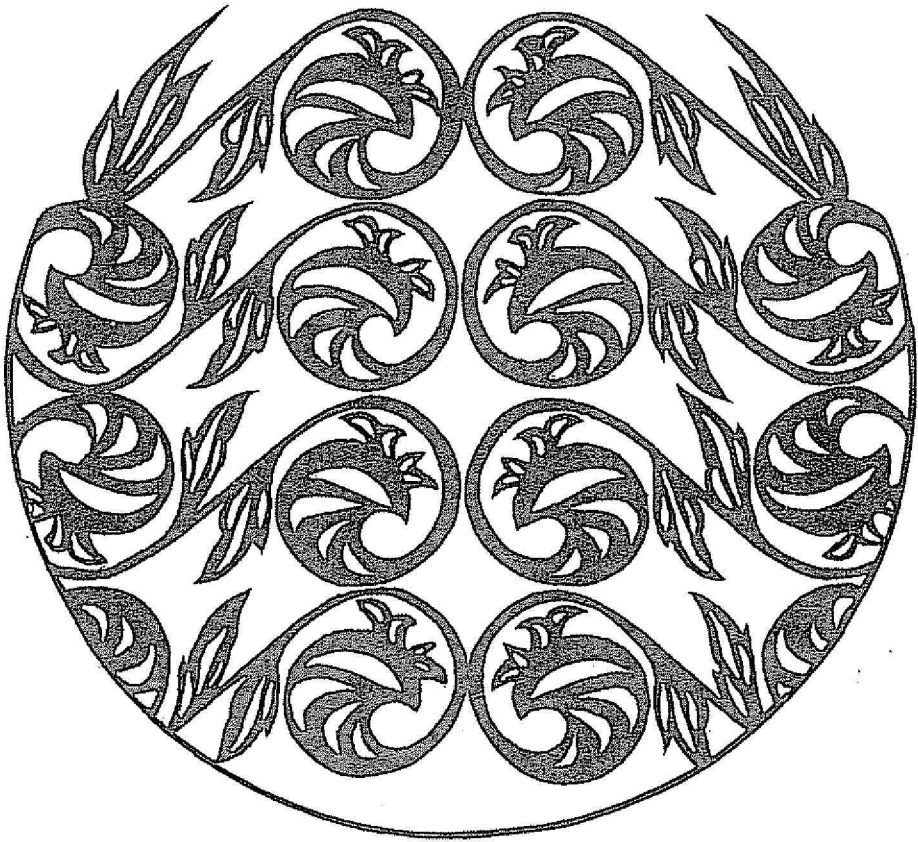

WARISAN

WARISAN

*Persatuan Sejarah Malaysia
Cawangan Negeri Sembilan
Keluaran 7 1982 / 1983*

WARISAN
JURNAL PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA CAWANGAN NEGERI SEMBILAN

SIDANG PENGARANG WARISAN

PENGARANG KEHORMAT

Encik Mazlan bin Abdullah, AMN, PJK.

PENOLONG PENGARANG

Encik Ahmad Kamal bin Marzuki
Encik Ibrahim bin Mustafa
Encik Mohd. Isa bin Mohd. Jadi

REKABENTUK

Encik Ibrahim bin Jaafar
Encik Sharif bin Abdullah

KEWANGAN & PEMASARAN

Encik Tan Ghee Peng, AMN.

Warisan adalah Jurnal tahunan yang diterbitkan oleh Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan. Tujuan penerbitan Jurnal ini ialah untuk memuatkan hasil-hasil penyelidikan dan kajian mengenai bahan-bahan sejarah Negeri Sembilan dari segi sosial, ekonomi dan politiknya.

Segala sumbangan artikel adalah sangat dihargai dan hendaklah dihantar kepada:

Pengarang Kehormat,
Jurnal Warisan,
Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan,
d/a, Jabatan Pelajaran Negeri Sembilan,
Seremban,
(Telefon: 73481-73485)

Pendapat-pendapat dan buah fikiran yang terkandung di dalam artikel-artikel di dalam Jurnal ini tidaklah semestinya merupakan pendapat-pendapat atau buah fikiran Sidang Pengarang atau Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan.

WARISAN
JURNAL PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA CAWANGAN NEGERI SEMBILAN
Keluaran 7 1982/1983

KANDUNGAN

MUKA SURAT

Kata-Kata Aluan Menteri Besar Negeri Sembilan merangkap Yang Di Pertua Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan.	2
Rencana Pengarang	3
Senarai Nama AJK Persatuan Sejarah Malaysia CNS, 1982 – 1983	4
Senarai Nama AJK Kecil Penyelidikan PSM, CNS, 1982 – 1983	5
Senarai Nama AJK Kecil Penerbitan PSM, CNS, 1982 – 1983	5
Kampung Linggi: Beberapa Aspek Mengenai Sistem Perhambanya Dalam Abad Ke 18 dan 19 Johari bin Talib.	6
Dikir Rebana di Rembau Yaakub bin Idrus.	16
Pembentukan Pentadbiran Jelebu – Akhir Abad ke 19 Othman bin Hj. Abu Bakar.	24
Adat Minangkabau Sebeium Zaman Parapatieh: Suatu pengenalan Ringkas Norhalim bin Hj. Ibrahim.	31
Permainan Dam Melayu Ismail bin Abd. Hadi.	43
Jelebu Dalam Sejarah Ibrahim bin Mustafa.	52
Keahlian Tukang-Tukang Melayu Dalam Bidang Seni Bina. Yaakub bin Idrus.	60
Nama Baru Jalan-jalan Bandar Seremban	70
Laporan Tahunan Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan 1982–1983.	73

KATA-KATA ALUAN
MENTERI BESAR, NEGERI SEMBILAN

Saya mengambil kesempatan di sini untuk mengucapkan tahniah kepada Persatuan Sejarah Negeri Sembilan kerana berjaya menerbitkan majallahnya bagi kali yang ke tujuh.

Saya menaruh harapan semoga usaha murni ini akan berterusan pada setiap tahun dalam usaha memaparkan segala bahan yang berkaitan dengan sejarah negeri ini bagi tatapan rakyat keseluruhannya.

Rencana-rencana serta tulisan-tulisan yang berunsur sejarah ini sudah barang tentu akan memberi menafaat kepada setiap pemilik majallah ini kerana ia akan dapat memberikan gambaran yang secukupnya mengenai peristiwa dan catatan zaman lampau.

Ia juga boleh dijadikan sebagai bahan rujukan yang utama bagi generasi muda dalam usaha menghayati segala catatan-catatan sejarah zaman silam negeri ini.

Selaku Yang Di Pertua Persatuan Sejarah Negeri Sembilan, sukalah saya mengambil kesempatan di sini untuk menggesa para cendekiawan supaya tampil ke hadapan bagi merakamkan segala bahan-bahan sejarah samada dalam rupa bentuk pengalaman, catitan serta memoir untuk terus dihayati oleh golongan muda negeri ini.

Dengan kerjasama yang diberikan oleh golongan ini, tidak syak lagi ia sedikit sebanyak akan membantu Persatuan ini untuk mengumpul sebanyak bahan yang mungkin bagi dimuatkan di dalam majallah seumpama ini bagi penerbitan seterusnya.

Sekali lagi saya mengucapkan syabas kepada persatuan ini di atas daya usaha yang telah diambil untuk mengendalikan penerbitan majallah ini.

Salam takzim.

(DATO' MOHD. ISA BIN DATO' HAJI ABDUL SAMAD)

*Menteri Besar
Negeri Sembilan.*

SEREMBAN
15hb. Ogos, 1983.

RENCANA PENGARANG.

Jurnal WARISAN kali ini terbit lewat sedikit dari jadualnya kerana beberapa sebab yang tidak dapat dielakkan. Sesungguhnya untuk menerbitkan sebuah jurnal yang berunsur sejarah seperti ini terpaksa menghadapi banyak halangan. Tidak ramai golongan cendekiawan dan tokoh sejarah yang mempunyai minat yang mendalam untuk menghasilkan karya sejarah bagi tatapan umum. Bahan-bahan sejarah Negeri Sembilan dari segi sosial, ekonomi dan politiknya masih banyak yang belum dikaji, diusahakan serta dipaparkan kepada masyarakat. Adalah menjadi harapan dan keazaman Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan untuk mengabadikan bahan-bahan sejarah yang banyak terdapat berselerak di seluruh Negeri Sembilan dalam jurnal ini.

Usaha-usaha untuk menerbitkan bahan-bahan sejarah bukan sahaja menjadi tugas tokoh-tokoh sejarah dan golongan cendekiawan tempatan dan tanah air, tetapi juga patut dipupuk dan diperkembangkan bakat penyelidikan dan penulisan ini di kalangan pelajar-pelajar sekolah. Guru-guru sejarah dan guru-guru yang berminat terhadap sejarah boleh memainkan peranan masing-masing. Jika tidak, khazanah-khazanah sejarah tersebut, khususnya sejarah lisan, akan luput dan hilang ditelan zaman yang berkembang pesat, khasnya di zaman sains dan teknologi ini.

Peranan sejarah untuk pembentukan negara dan kemegahan bangsa tidak dapat dinafikan. Dalam keghairahan kita mengejar kemajuan sains dan teknologi, mata pelajaran dan minat terhadap sejarah semakin berkurangan. Menyedari kelemahan ini, Kerajaan Malaysia amnya dan Kerajaan Negeri Sembilan khasnya sedang mengambil langkah-langkah yang konkrit, positif dan berkesan untuk meletakkan sejarah pada perspektif yang betul. Sesuatu bangsa yang lemah ialah bangsa yang tidak mempunyai sejarahnya sendiri yang dapat dibanggakan!. Sikap sensitif terhadap sejarah patut ada pada setiap rakyat negeri ini.

Jurnal Warisan keluaran 7 memuatkan artikel-artikel yang berunsur politik/pentadbiran dan juga kebudayaan/kesenian/sosial. Kepada para penyumbang artikel, Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Negeri Sembilan merakamkan sekalung penghargaan dan terima kasih. Sumbangan mereka adalah amat dihargai dan disanjung tinggi. Untuk membolehkan jurnal ini diterbitkan pada setiap tahun, kami memerlukan sumbangan artikel dari para pembaca, peminat sejarah dan tokoh-tokoh sejarah tempatan dan tanah air.

**Pengarang Kehormat,
Jurnal WARISAN Keluaran 7 1982/1983.**

**SENARAI NAMA JAWATANKUASA
PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA
CAWANGAN NEGERI SEMBILAN, 1982 – 1983**

- Yang Di Pertua** : *Y.A.B. Dato' Mohd. Isa bin Dato' Hj. Abd. Samad, DSNS, PMC., Menteri Besar Negeri Sembilan.*
- Naib Yang Di Pertua** : *Yang Berbahagia Pengarah Pelajaran Negeri Sembilan. (Dr. Wan Mohd. Zabid bin Mohd. Noordin, KMN, PPT) sehingga 31.12.1982. (Encik Khalid bin Mohd. Jamin, KMN, BSI, PIS, PJK) mulai dari 1.1.1983.*
- Setiausaha Kehormat** : *Encik Ismail bin Abdul Hadi, AMN, PJK.*
- Penolong Setiausaha** : *Encik Abdul Aziz bin Salleh.*
- Bendahari** : *Encik Tan Ghee Peng, AMN.*
- Ahli Jawatankuasa** : *Encik Nordin bin Bakeri.
Encik Hasbim bin Jasa, AMN.
Tuan Syed Jaafar bin Syed Abd. Rahman, PJK.
Tuan Hj. Mohd. Arif bin Osman.
Puan Kamariah bte Hj. Sabeh.*
- Pengerusi Daerah** : *Tuan Hj. Hisham bin Hj. Omar (Tampin).
Encik Mohd. Zabidin bin Sidek (Kuala Pilah).
Encik Abdullah bin Salleh (Rembau).
Encik Mohd. Mokhtar bin Mohd. Nor, PJK (Seremban).
Encik Mazlan bin Abdullah, AMN, PJK (Jejebu) sehingga 31.8.82.
YB. Encik Abd. Kadir bin Kassim, AMN, PMC, PJK (Jejebu).
Encik Othman bin Hj. Abu Bakar (Port Dickson).
Encik Idris bin Hussein (Jempol).*
- Pemeriksa Kira-Kira** : *Encik Abu Bakar bin Yabya, AMN, PPN, PMC, PJK.
Encik Mohd. Zain bin Hj. Rais, PJK.*

**JAWATANKUASA KECIL PENYELIDIKAN
PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA
CAWANGAN NEGERI SEMBILAN, 1982 – 1983**

- Pengerusi** : *Tuan Hj. Mohamed Nor bin Long, PMC.*
- Ahli Jawatankuasa** : *Tuan Hj. Mohd. Arif bin Osman.
Dato' Hj. Mohd. Sharif bin F. Hassan, PPN, PJK.
Encik Nordin bin Bakari.
Encik Abdul Aziz bin Salleh.
Encik Ibrahim bin Mustafa.
Puan Kamariah bte. Hj. Sabeah.
Puan Noraini bte. Ali, PJK.
Puan Ecbam bte. Hj. Hassan.*

**JAWATANKUASA KECIL PENERBITAN
PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA
CAWANGAN NEGERI SEMBILAN, 1982 – 1983**

- Pengerusi** : *Encik Hashim bin Jasa, AMN.*
- Setiausaha** : *Encik Ramthan bin Hj. Maarof, PJK.*
- Pen. Setiausaha** : *Encik Mohd. Misan bin Mastor.*
- Ahli Jawatankuasa** : *Dato' Hj. Mohd. Sharif bin F. Hassan, PPN, PJK.
Encik Abd. Hamid bin Idris.
Encik Mustafa bin Hj. Sharif.
Encik Mohd. Hisa bin Tabat.
Encik Tan Gbee Peng, AMN.
Encik Ahmad bin Sibat.
Encik Mazlan bin Abdullah, AMN, PJK.
Encik Ibrahim bin Mustafa.
Cik Vicki Muttu, PPN, PPT, PJK.
Puan Hj. Aishah bte. Md. Sharif.
Puan Sbarifab Kintan bte. Syed Ali.*

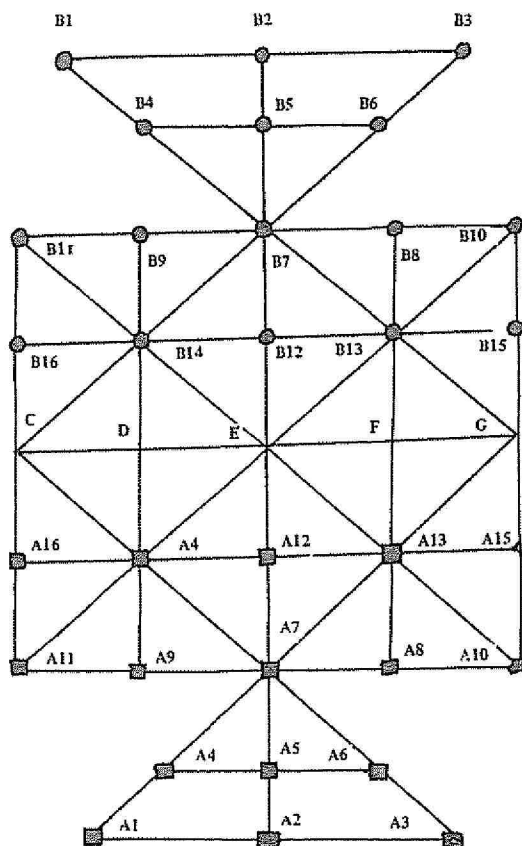
PERMAINAN DAM MELAYU
 Oleh
Ismail bin Abdul Hadi
 Jabatan Pelajaran Negeri Sembilan

1. Pendahuluan:

Masyarakat Melayu lampau dalam menjalani kehidupannya sehari-hari tidaklah beku begitu sahaja. Selain daripada mengusahakan kerja-kerja untuk menampung rezeki hidup, mereka pandai dan dapat menseimbangkan antara tugas dan kerehatan. Kerana itu jelas pada kita masyarakat Melayu di samping mempunyai semangat bekerja dan berdikari, juga mempunyai kekayaan yang tinggi dalam bidang kesenian dan kebudayaannya. Melalui kesenian dan kebudayaan yang diamalkan secara tidak langsung mereka telah menambah rezeki dan mata pencarian seperti kerja anyam menganyam, kait mengait, sulam menyulam, tekat menekat, ukir mengukir adalah bidang-bidang yang jelas sekali. Di samping kerja-kerja untuk menambah rezeki itu, masyarakat Melayu lampau juga tidak lupa melibatkan diri mereka di bidang-bidang lain, terutama dalam permainan-permainan tradisinya. Ada dua bentuk permainan mereka pertama, menggunakan gelanggang dan dimainkan di luar seperti gasing, sepak raga, dan seumpamanya, dan kedua, bermain di dalam bangunan seperti congkak selambuk (simbang) dan seumpamanya. Satu permainan dalam yang diamalkan oleh mereka ialah permainan Dam Melayu.

Dalam membicarakan permainan Dam Melayu ini saya ingin membuat sedikit analisa mengenainya dan tumpuan saya ialah daerah Rembau di Kampung Pulau Bintongan di mana permainan ini pernah kedapatan kira-kira 30 tahun yang lalu, iaitu pada zaman saya masih kanak-kanak.

Rajah 1 (Tapak Dam)

2. Kedudukan Tapak Dam

Kedudukan tapak dam adalah seperti yang digambarkan di Rajah 1. Secara kasar ia mempunyai satu petak segi empat iaitu dari A10, A11, B11 dan B10 dan dua petak segi tiga di bahagian puncak dan bawah keseluruhan tapak itu. Di kawasan dalam dibina garisan-garisan lurus untuk perjalanan buah-buah dam semasa bermain. Garisan-garisan tersebut ialah garisan bujur, garisan lintang dan garisan pepenjuru. Tempat penapakan buah dam bagi keseluruhan permainan ini ialah 37. Dalam kawasan segi empat terdapat 25 tapak dan kawasan segi tiga ialah 12 tapak iaitu 6 tapak di puncak dan 6 tapak di bawah. Garisan lintang CDEFG ialah garisan pemisah kedudukan buah lawan. Tapak buah dam di garisan ini dibiarkan kosong kerana ianya dijadikan sebagai tapak untuk memulakan penapakan apabila bermain.

3. Buah dam dan penjenisannya

Untuk bermain dam ini, kita perlu terlebih dahulu menyediakan buah-buah dam yang berlainan bentuk bagi membezakan antara dua pihak. Keseluruhan permainan ini memerlukan 32 buah dam iaitu/yakni 16 buah dam bagi satu pihak. Buah-buah dam tersebut diisi seperti dalam Rajah 1.

Seperti permainan-permainan dam yang lain juga, buah-buah dam diberi nama, tetapi tidaklah begitu terperinci seperti permainan catur. Bagi permainan dam ini buah-buahnya disebut buah penyerang dan buah pertahanan. Buah-buah penyerang ialah buah A7 hingga A16 dan B7 hingga B16, iaitu 10 buah bagi setiap pihak di dalam kawasan segi empat. Sementara buah-buah pertahanan ialah di dalam kawasan segi tiga bahagian depan dan juga belakang iaitu A1 hingga A6 dan B1 hingga B6. Sementara kawasan untuk mendapatkan 'haji' ialah pada tapak A1 hingga A3 dan B1 hingga B3. Tapak-tapak haji ini penting dipertahankan daripada ianya dapat dimasuki oleh lawan.

4. Cara bermain

4.1 Untuk bermain dam ini seramai dua orang diperlukan, iaitu ada orang yang dilawan atau ada pasangan bermain. Buah-buah dam hendaklah disusun seperti dalam Rajah 1. Bagi menentukan siapa yang akan 'memulakan permainan' dahulu maka pengundian hendaklah dijalankan atas persetujuan siapa yang hendak mulakan dahulu. Cara membuat penentuan ini ada berbagai cara dan terpulanglah atas pilihan yang dibuat. Setelah tahu siapa 'jalan dahulu' barulah penapakan pertama dilakukan. Hanya buah-buah dam di barisan depan sahaja yang boleh digerakkan iaitu bagi pihak A ialah mana-mana buah dam A12 hingga A16 dan pihak B ialah mana-mana buah antara B12 hingga B16.

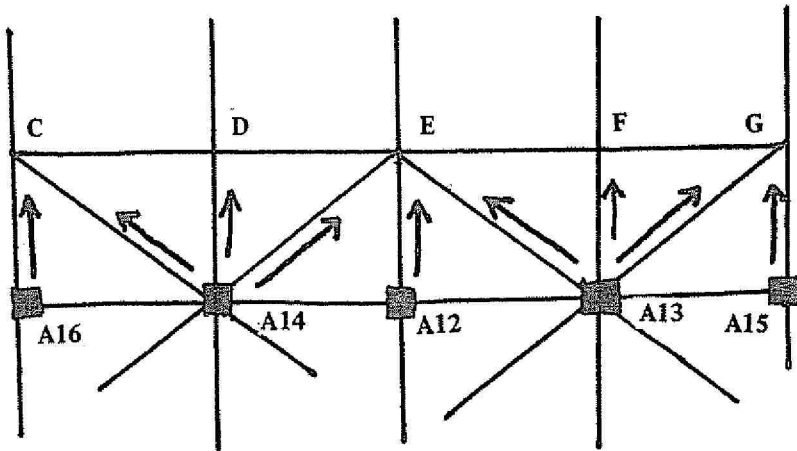
4.2 Cara menggerakkan buah dam ada dua, iaitu sama ada cara menegak ke depan atau mengereng. Perjalanan ini ialah di permulaan permainan. Sebagai contoh buah dam A14 boleh digerakkan menghala sama ada ke C, ke D atau ke E. Begitu juga buah dam A13 boleh digerakkan menghala sama ada ke E, ke F atau ke G. Tetapi buah dam A12, A15 dan A16 hanya boleh bergerak menegak ke depan, iaitu A12 ke E, A15 ke G dan A16 ke C sahaja. Apabila buah dam telah mula bergerak, umpamanya A12 telah menapak ke E dan apabila sampai giliran buah dam di E itu boleh digerakkan pula menghala ke D atau ke F iaitu cara mengereng.

Lihat Rajah 2 dan Rajah 3.

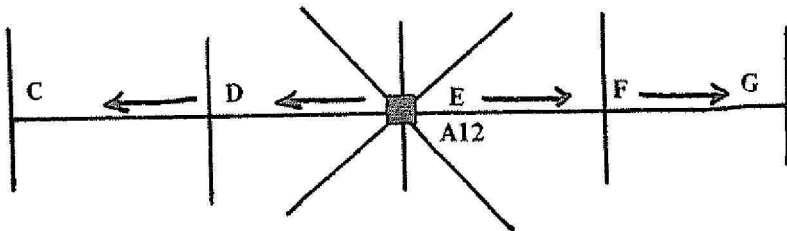
Perjalanan buah dam tidak boleh mengundur atau surut ke belakang.

Seperti permainan-permainan dam yang lain juga, buah-buah dam diberi nama, tetapi tidaklah begitu terperinci seperti permainan catur. Bagi permainan dam ini buah-buahnya disebut buah penyerang dan buah pertahanan. Buah-buah penyerang ialah buah A7 hingga A16 dan B7 hingga B16, iaitu 10 buah bagi setiap pihak di dalam kawasan segi empat. Sementara buah-buah pertahanan ialah di dalam kawasan segi tiga bahagian depan dan juga belakang iaitu A1 hingga A6 dan B1 hingga B6. Sementara kawasan untuk mendapatkan 'haji' ialah pada tapak A1 hingga A3 dan B1 hingga B3. Tapak-tapak haji ini penting dipertahankan daripada ianya dapat dimasuki oleh lawan.

Rajah 2: Cara pergerakan buah (i).

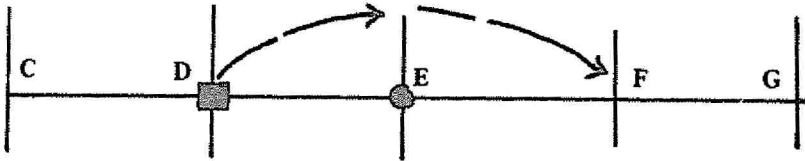

Rajah 3: Cara pergerakan buah (ii).

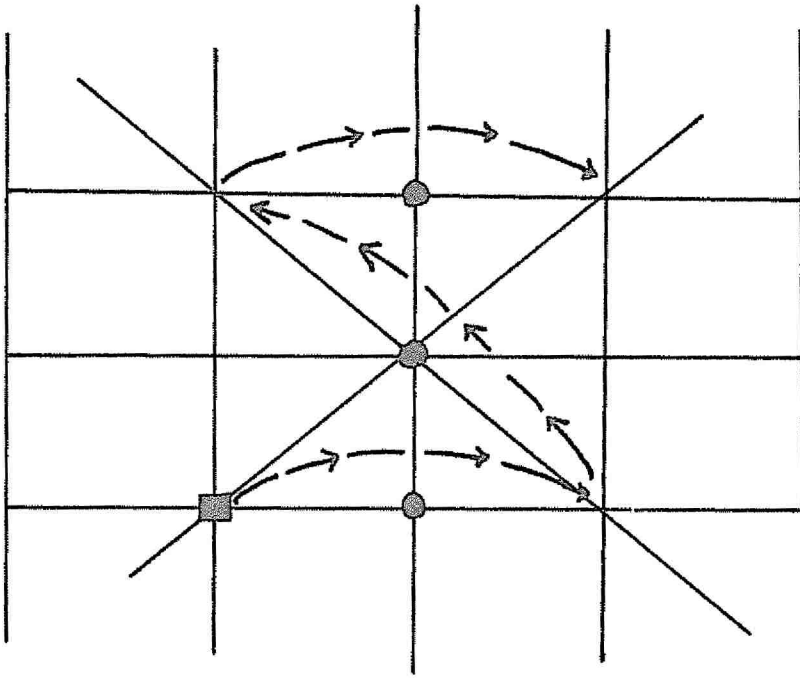

4.3 Dalam permainan dam ini buah-buah dam lawan perlu dimatikan. Lebih banyak buah-buah dam lawan dapat dimatikan adalah lebih baik supaya bilangan buah-buah menjadi kurang untuk itujuan mengalahkannya. Ada beberapa cara untuk memati atau memakan buah-buah dam lawan. Jika kena pada peluangnya kita boleh memakan sama ada satu, dua, tiga dan seterusnya sehingga tujuh. Caranya ialah dengan melangkau buah yang hendak dimakan dan ada tapak kosong di tempat yang dilangkau. Kedudukan sewaktu memakan atau mematikan buah dam lawan tidak kira sama ada ke depan menegak atau mengereng di atas mana-mana garisan apabila ada peluang semasa giliran kita. Lihat Rajah 4 dan Rajah 5.

Rajah 4 Cara memakan buah satu.

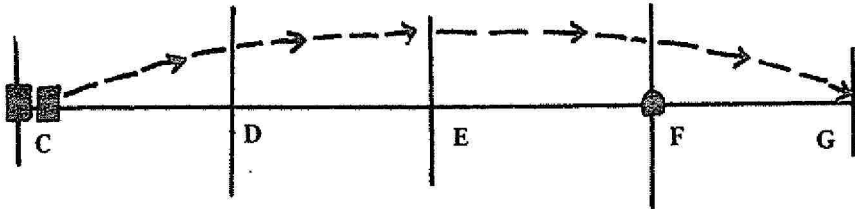

Rajah 5: Cara memakan buah tiga.

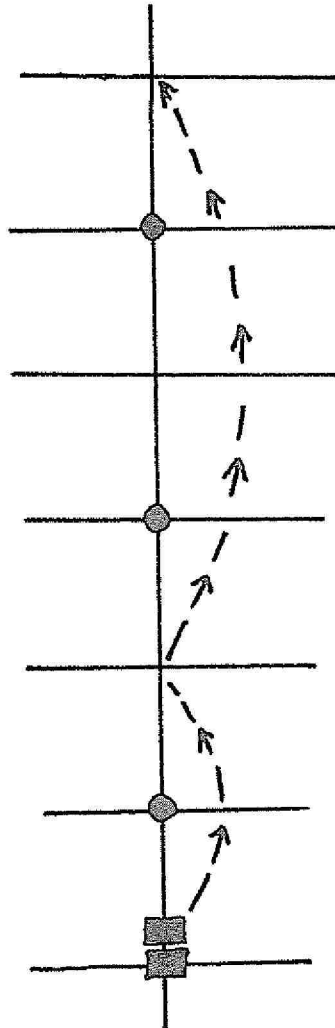

4.4 Naik 'haji' merupakan proses yang dinantikan-nantikan serta peluang yang dicari-cari dalam permainan ini. Kawasan 'haji' ialah pada tapak A1, A2, A3 dan B1, B2, B3. Setiap buah yang sampai dengan selamat di tapak 'haji' ini akan dikira telah naik 'haji' Apabila telah dapat naik 'haji' kuasanya berubah. Ianya lebih berkuasa dan boleh makan ikut suka, sekali pun dalam jarak yang jauh asalkan pada garisan-garisannya yang selari dan tertentu, boleh ke kiri atau ke kanan, ke depan atau ke belakang. Lihat seperti yang dicontohkan di Rajah 5 dan Rajah 6. Selain daripada itu kalau kena ketika dan peluangnya buah 'haji' boleh makan pekeliling. Lihat Rajah 7.

Rajah 6: Cara buah 'haji' memakan buah satu

Rajah 7: Cara buah 'haji' memakan buah tiga di garisan tengah.

4.5 Menentukan kalah menangnya permainan dam ini ialah apabila satu pihak telah kehabisan buah, iaitu semua buahnya telah dimakan. Pihak yang sudah kehabisan buah itu akan dikira kalah atau ada buah yang masih hidup tetapi tidak dapat digerakkan disebabkan kedudukannya yang tersepit adalah juga dikira kalah bagi set tersebut. Biasanya permainan ini mesti dijalankan dua kali bagimenentukan pihak mana yang akan menang nanti. Bagi permainan set kedua ini pihak yang menang akan memulakan penapakan. Sekiranya pada set kedua ini pihak yang kalah tadi juga yang kalah maka kemengangan diberi kepada pihak yang menang di kedua-dua set tersebut. Sebaliknya kalau pihak yang kalah tadi menang pada set kedua maka perlawanan pada set ketiga adalah diperlukan sebagai penentu. Pihak yang menang di set ketiga inilah yang memenangi permainan itu keseluruhannya.

Walaupun bagaimanapun dalam keadaan tertentu kalau kedua belah pihak masih mempunyai buah, biasanya satu atau dua buah, tetapi ketika ini tidak mungkin adanya peluang antara satu sama lain hendak memakan buah masing-masing, maka biasanya diberikan keputusan 'seri' sahaja dan dimulakan set baru dan set yang seri itu tidak diambil kira.

4.6 Peraturan atau larangan biasa semasa permainan ini antaranya ialah seseorang itu tidak boleh mengambil semula buahnya apabila telah dijalankan, tegasnya apabila sudah digerakkan buah itu maka ianya adalah muktamad. Selain daripada itu orang luar tidak dibenarkan masuk campur, menunjuk-nunjukkan mana-mana pihak sewaktu permainan sedang dijalankan.

Buah yang sepatutnya dimakan tetapi tidak dimakan maka pihak lawan boleh mengambil buah tersebut sebagai 'cukai', ini bererti mendapat makan percuma.

Selain daripada itu ada banyak lagi peraturan dan syarat apabila hendak bermain permainan dam cara Melayu ini. Ianya seronok dan menarik hati dan dapat menyungkil kepintaran, kesabaran dan perancangan yang sempurna sekiranya seseorang itu mahu menguasai permainan ini dan seterusnya memenanginya.

Bahagian B

Permainan Dam Harimau (Main Harimau dan Kambing)

Selain daripada dam cara Melayu yang dimainkan, pada tapak dam yang sama juga boleh dimainkan satu jenis lagi permainan dam. Permainan ini lebih dikenali dengan nama main Harimau dan Kambing.

1. Tapak.

Tapaknya adalah serupa seperti tapak dam Cara Melayu dan kawasan permainannya ialah kesemua 37 tapak yang ada.

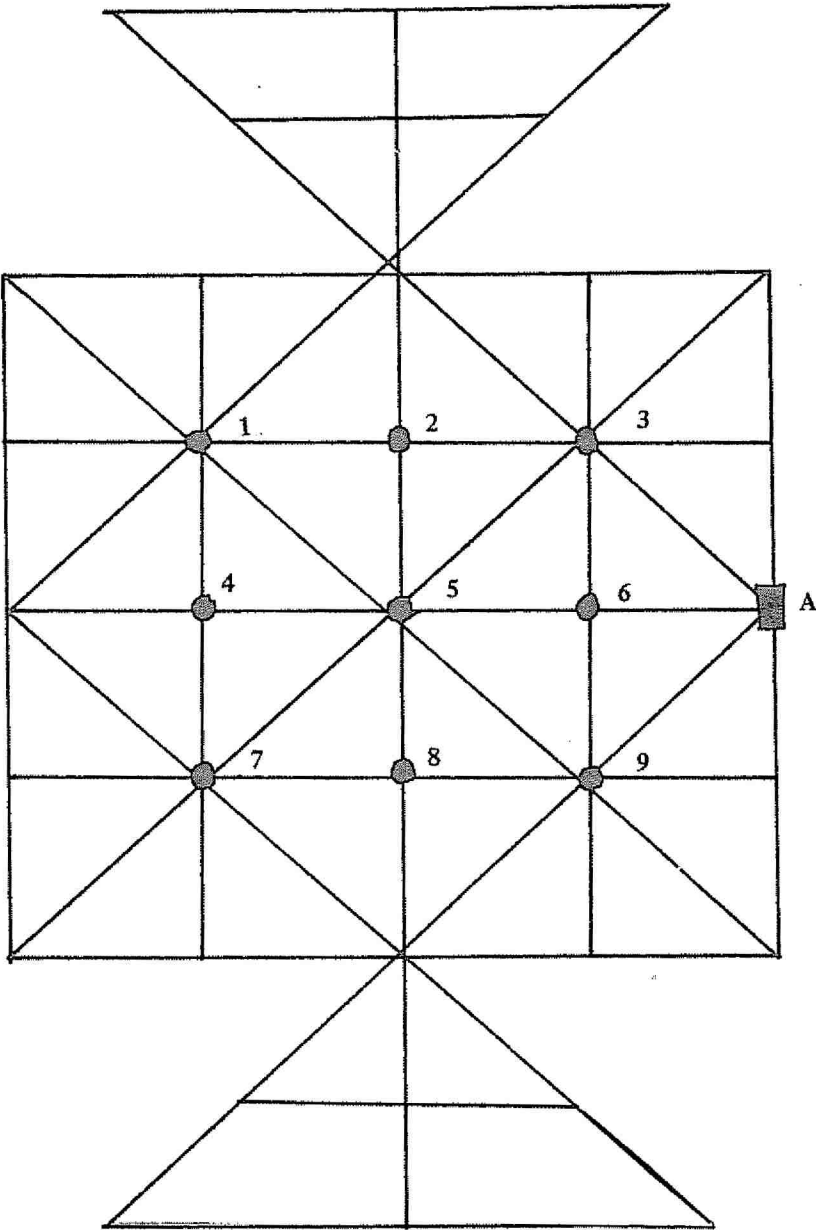
2. Kedudukan buah.

Bagi permainan Harimau dan Kambing itu pengisian buahnya agak berbeza dengan permainan dam Melayu. Bilangan buah bagi harimau hanyalah satu dan kambing ialah 21 buah. Kedudukan buah pada awal permainan terserah kepada penyusunan yang difikirkan oleh pihak yang jadi 'kambing'. Salah satu penyusunan yang biasa ialah seperti pada Rajah 8. Pada permulaan permainan sebanyak 9 buah hendaklah disusun dan 'harimau' pula boleh meletakkan dirinya ikut suka di sudut atau bahagian mana. Dalam Rajah 8 'harimau' mengambil tempat di A.

3. Cara Bermain

Apabila 'Kambing' telah disusun dan 'harimau' telah menentukan kedudukannya di mana, maka 'harimau' akan mula mengganas untuk memakan buah-buah 'kambing'. 'Harimau' hanya boleh makan apabila kedudukan buah itu 1 atau 3 atau 5 atau 7 sederet dan sekali gus. Sila lihat Rajah 9. Pihak yang menjadi 'kambing' hendaklah menyekat kemaraan dan keganasan 'harimau' dengan membubuh buah-buah supaya dapat mengepung perjalanan sang 'harimau' dan membunuhnya terus. Penyusunan buah dibuat satu persatu mengikut giliran seperti mana juga permainan dam.

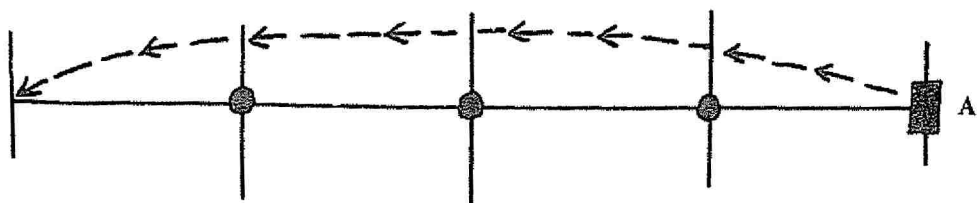
Rajah 8: kedudukan buah dam pada tapak permainan Harimau dan Kambing.

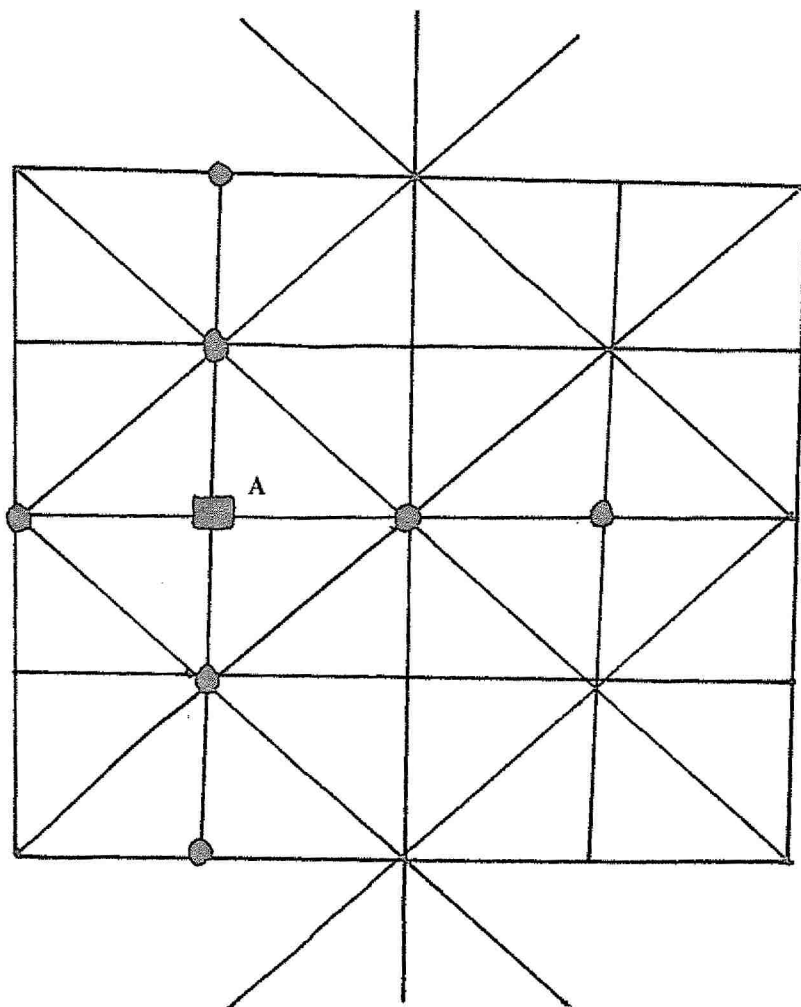
A : Harimau.

1 hingga 9 ialah Kambing.

Rajah 9: Cara buah Harimau memakan buah tiga.

Rajah 10: Cara kedudukan Harimau yang telah terkepung (mati).

Penambahan buah-buah 'kambing' ini hendaklah dibuat secara berhati-hati bagi menghalang dan mengelakkan sang 'harimau' memakan. Tapak kosong yang memungkinkan sang 'harimau' makan hendaklah ditutup sehinggalah kesemua 21 buah itu habis diletakkan. Apabila buah tambahan sudah habis, pihak 'kambing' bolehlah menggerakkan mana-mana buah 'kambing' yang difikirkan sesuai bagi tujuan mengepung dan mematikan langkah sang 'harimau' di mana ia tidak boleh bergerak seperti Rajah 10.

4. **Kalah Menang**

Bagi menentukan siapa yang kalah dan siapa yang menang tidaklah begitu rumit. 'Harimau' kadang kala boleh memakan semua 'kambing' dan ada kalanya terpaksa tidak boleh bergerak. Sekiranya pihak 'kambing' habis dimakan oleh pihak 'harimau', maka 'harimau'lah yang menang dan sebaliknya kalau 'harimau' dapat dikepung dan tidak dapat bergerak, maka 'kambinglah' yang menang.

Permainan set kedua pula dilakukan di mana bertukar peranan. Kalau yang tadi jadi 'harimau' akan jadi 'kambing' pula dan begitulah sebaliknya.

**NAMA BARU JALAN-JALAN
BANDAR SEREMBAN**

Nama Sekarang	Nama Yang Dicadangkan
PUSAT BANDAR	
Jalan Templer	Jalan Tun Dr. Ismail
Jalan Birch	Jalan Dato' Bandar Tunggal
Jalan Paul	Jalan Yam Tuan
Jalan Lemon	Jalan Tuanku Munawir
Jalan Tuan Sheikh	Jalan Dato' Sheikh Ahmad
Jalan Cameron	Jalan Dato' Lee Fong Yee
Jalan Tunku Hassan	Jalan Tunku Hassan (tiada perubahan)
Jalan Wilsinson	Jalan Dato' Abdul Rahman
Jalan Carew	Jalan Dr. Krishnan
Murray Street	Jalan Kapitan Tam Yeong
Jalan Lee Sam	Jalan Lee Sam (tiada perubahan)
Jalan Simpson	Jalan Dr. Samuel
Jalan Lister	Jalan Dato' Hamzah
Jalan Rahang	Jalan Tuanku Antah
Jalan Butler	Jalan Yazid Ahmad
alan Singapura	Jalan Siow Loong Hin
Jalan Sungai	Jalan Kong Sang
Jalan Dewan Bandaran	Jalan Utam Singh
Jalan Pasar	Jalan Pasar (tiada perubahan)
Jalan Wallich	Jalan Dr. Murugesu
Jalan Labu Spur	Jalan Sungai Ujong
Java Lane I	Lorong Jawa Satu
Java Lane II	Lorong Jawa Dua
Jalan Depan New International Hotel	Jalan Veloo
Jalan Bomba	Jalan Lim Kee Siong
Jalan Melaka	Jalan Dato' Abdul Kadir
Lorong antara kuil sikh dengan bangunan tambahan Majlis Perbandaran Seremban.	Lorong Khalsa

Nama Sekarang	Nama Yang Dicapadangkan
KAWASAN SIKAMAT	
Jalan Dunman	Jalan Tuan Haji Said
Jalan Cemetery	Jalan Tunku Kurshiah
Jalan Channer	Jalan Dato' Siamang Gagap
Jalan Connection	Jalan Tok Dagang
KAWASAN BAHANG	
Jalan Hose	Jalan Za'aba
Jalan Berhala	Jalan Berhala (tiada perubahan)
Jalan Wise	Jalan Dato' Muda Linggi
Jalan Taman Bunga	Jalan Taman Bunga (tiada perubahan)
Jalan Egerton	Jalan Penghulu Chantik
Jalan Rahang Square	Jalan Medan Rahang
Jalan Keliling	Jalan Keliling (tiada perubahan)
Jalan Banks	Jalan Dr. Chong Ah Khoon.
Jalan Kiernan	Jalan Muti Ahmad
Lorong Green	Jalan Aminudin Baki
Jalan Gereja	Jalan Gereja (tiada perubahan)
Jalan Braddon	Jalan Tetamu
Jalan Singkat	Jalan Singkat (tiada perubahan)
Jalan Ridgeway	Jalan Raja Muda Ali
Jalan Loop	Jalan Tok Ungku
Jalan Mutton	Jalan Gan Tam
Jalan Wong Yik Tong	Jalan Dato' Wong Yik Tong
KAWASAN RASAH	
Jalan Rasah	Jalan Rasah (tiada perubahan)
Jalan Dr. Muthu	Jalan Dr. Muthu (tiada perubahan)
Jalan Bukit Rasah	Jalan Bukit Rasah (tiada perubahan)
Jalan Bukit Tembok	Jalan Bukit Tembok (tiada perubahan)

Nama Sekarang	Nama Yang Dicadangkan
<p>KAWASAN KAMPONG BARU JALAN DATO' KLANA</p> <p>Jalan Dato' Klana Jalan Kilat, Jalan Swettenham Jalan Dato' Bandar</p>	<p>Jalan Dato' Kelana Ma'amor Jalan Kilat (tiada perubahan) Jalan Dato' Abdullah Jalan Lt. Adnan</p>
<p>KAWASAN TEMIANG</p> <p>Jalan Limbok Atas Jalan Limbok Bawah Jalan Temiang Jalan Tembak Jalan Sasaran Jalan Tembak Batu Jalan Lobak Jalan Locke Jalan Cumming</p>	<p>Jalan Seng Meng Lee Jalan Quek Kai Dong Jalan Temiang (tiada perubahan) Jalan Han Hui Foong Jalan Muthu Cumaru Jalan Lam Teck Choon Jalan Manickavasagam Jalan Nunis Jalan Haji Abdul Hamid (Disatukan dengan Jalan Haji Abdul Hamid yang sedia ada)</p>

**LAPORAN TAHUNAN PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA
CAWANGAN NEGERI SEMBILAN 1982 – 1983**

1 Jawatankuasa Kerja

1.1	Yang Di Pertua	—	YAB Dato' Mohd. Isa bin Dato' Hj. Abd. Samad, DSNS, PMC.
1.2	Naib Yang Di Pertua	—	Pegarah Pelajaran N.S. (Dr. Wan Mohd. Zahid bin Mohd. Noordin, PPT)
1.3	Setiausaha Kehormat	—	Encik Ismail b. Abd. Hadi, AMN, PJK.
1.4	Pen. Setiausaha Kehormat	—	Encik Abd. Aziz bin Salleh
1.5	Bendahari	—	Encik Tan Chee Peng, AMN.
1.6	Jawatankuasa	—	Encik Nordin bin Bakri Encik Hashim bin Jasa, AMN. Tn. S. Jaafar b. S.A. Rahman, PJK. Tn. Hj. Mohd. Ariff bin Osman Pn. Kamariah bt. Hj. Sabeh
1.7	Pengarang	—	Encik Mazlan bin Abdullah, AMN, PJK.

2. Mesyuarat Jawatankuasa

Sepanjang tahun 1982 jawatankuasa telah mengadakan mesyuaratnya sebanyak 2 kali. Senarai kehadiran adalah seperti di bawah:

Bil.	Nama	Tarikh Mesyuarat		
1.	YAB. Dato' Mohd. Isa	H	H	2/2
2.	Dr. Wan Mohd. Zahid	H	H	2/2
3.	Encik Ismail	H	H	2/2
4.	Encik Abd. Aziz	TH	H	1/2
5.	Encik Tan Ghee Peng	H	H	2/2
6.	Encik Nordin	H	H	2/2
7.	Encik Hashim	H	H	2/2
8.	Tn. S. Jaafar	TH	TH	0/2
9.	Tn. Hj. Mohd. Arif	H	TH	1/2
10	Pn. Kamariah	H	H	2/2

Kedua-dua mesyuarat ini semua Pengerusi PSM/CNS peringkat Kawasan dan Urusetia Majlis Kebudayaan Negeri telah dijemput sebagai pemerhati dan jemputan khas. Tempat mesyuarat di Bilik Gerakan, Jabatan Pelajaran Negeri Sembilan.

3. Jawatankuasa Biro-Biro

PSM/CNS ini hanya ada dua biro, iaitu Penyelidikan dan Penerbitan.

3.1. Biro Penyelidikan

3.1.1. Ahli Jawatankuasa

Pengerusi: Tuan Hj. Mohd. Nor Long, PMV
Setiausaha: Encik Abd. Aziz Salleh
Jawatankuasa: Encik Nordin Bakri
Tuan Hj. Mohd. Arif Osman
Tuan S. Jaafar S. A. Rahman, PJK
Dato' Hj. Mohd. Sharif F. Hassan PPN, PJK
Puan Kamariah Hj. Sabeh
Puan Norini Ali
Puan Echam Hj. Hasan

3.1.2. Kegiatan

Biro ini meneruskan usaha dan projek yang telah dirancang di samping bekerjasama dengan projek PSM/CNS sendiri.

3.2. Biro Penerbitan

3.2.1. Ahli Jawatankuasa

Pengerusi: Encik Hashim Jasa, AMN
Setiausaha: Encik Ramthan Hi. Maarof, PJK
Jawatankuasa: Dato' Hj. Mohd. Sharif, PPN, PJK
Encik Tan Ghee Peng, AMN
Encik Mustafa Hj. Sharif
Encik Ahmad bin Sihat
Encik Mohd. Hisa Tahat
Cik Virki Mutti PPN, PPT, PJK
Puan Hj. Aishah Md. Sharif
Puan S. Kintan S. Ali

3.2.2. Kegiatan

Biro ini telah dapat menerbitkan majalah 'Warisan'. Telah dicetak sebanyak 1,000 naskhah. Ianya telah diedarkan kepada ahli-ahli dan juga pihak-pihak berkenaan.

Di samping itu biro ini juga telah bekerjasama dalam menguruskan pertandingan mengarang sejarah.

Penerbitan majalah 'Warisan' seterusnya telah pun diatur di mana pengumpulan makalah telah dijalankan dan dijangka dapat diterbitkan tahun 1983.

4. Kegiatan Umum:

4.1. Mini Muzium dan Pusat Kraftangan

Raja Negeri Sembilan telah membentuk Jawatankuasa Mini Muzium dan Pusat Kraftangan. PSM/CNS adalah menduduki Jawatankuasa ini. Satu kertas kerja berhubungan dengan pengisian ruang dalam bagi Mini Muzium dan Kraftangan itu telah disediakan oleh persatuan ini.

4.2. Penukaran Nama Jalan

Majlis Perbandaran Seremban telah membentuk satu Jawatankuasa Penukaran Nama Jalan dan Tempat bagi Perbandaran Seremban. PSM/CNS telah dilantik bersama menganggotai Jawatankuasa ini. Kerja-kerja penukaran nama ini telah selesai dan cadangan Jawatankuasa ini telah disampaikan kepada Kerajaan Negeri Sembilan untuk kelulusan EXCO.

4.3 Berita Dari Jendela

Sepanjang tahun 1982, berdasarkan kegiatan dan perkara-perkara yang melibatkan persatuan ini, maka Berita Dari Jendela hanya dapat diterbitkan sebanyak dua kali sahaja. Kebanyakan berita tersebut adalah sebahagian besarnya daripada kegiatan negeri. Diharap untuk masa hadapan akan banyak berita kawasan dapat dimuatkan untuk pengetahuan seluruh ahli. Sementara itu pihak PSM Pusat menyedut beberapa berita daripada Dari Jendela ini untuk dimuatkan pula ke dalam Berita PSM Pusat.

4.4 Kuiz Sejarah Sekolah-Sekolah Negeri Sembilan

Seperti tahun-tahun sebelumnya Persatuan ini adalah terlibat dan memberikan kerjasama erat bagi menjayakan pertandingan kuiz ini dari peringkat sekolah, Zon Kawasan, Negeri, Zon Selatan dan seterusnya ke peringkat Pusat.

Bagi tahun 1982 ini pertandingan peringkat Negeri Sembilan telah diadakan pada 3hb. April, 1983 bertempat di Dewan Sekolah Menengah Kebangsaan Ugama, Jalan Tunku Kurshiah, Seremban. Sekolah Menengah Dato' Sedia Raja, Rembau muncul sebagai johan merebut Tropi Pusingan, hadiah daripada KARYA BISTARI SDN. BHD. KUALA LUMPUR. Naib Johan ialah Sekolah Menengah Dato' Klana Putra, Lenggeng, Negeri Sembilan dan Sekolah Menengah Undang Jelebu mendapat tempat ketiga.

4.5 Azam dan Citarasa 1983

Memandangkan perkembangan yang begitu menggalakkan dan kegigihan setiap Ahli Jawatankuasa dan ahli-ahli persatuan ini begitu tinggi maka persatuan ini akan dapat mempertingkatkan lagi hasil sepertimana program-program yang telah disusun. Namun begitu kejayaan-kejayaan akan meningkat lagi dengan bantuan erat dan kerjasama daripada seluruh ahli.

PERSATUAN SEJARAH MALAYSIA CAWANGAN NEGERI SEMBILAN
Penyata Kira-Kira Tahun 1982 (Dari 1hb. Januari 1982 hingga 31hb. Disember 1982)

Penerimaan

Baki pada 31.12.1981	3,919.12						
Yuran Ahli Institusi @ 30.00 x 16	480.00						
Yuran Ahli Perseorangan @ 15.00 x 3	45.00						
Sumbangan dari Yayasan NS	5,000.00						
Sumbangan Lain	8.00						
Bayaran diterima daripada jualan							
↳Warisan ke 6' @ 4.00 x 233	932.25						

Perbelanjaan

Sumbangan kepada Persatuan Sejarah Malaysia Pusat bagi tahun 1981	341.60						
Alatujis							
Setem	123.30						
Percetakan ↳Warisan ke 6' x 1,000	20.00						
Cenderamata-cenderamata kepada penulis-penulis makalah	3,123.80						
Memбели terbitan-terbitan	450.00						
Belanja mesyuarat AJK	21.00						
Tambah ke mesyuarat Agung PSM pusat bagi 3 orang wakil PSMCNS	20.00						
Cek dipulangkan oleh bank dan setem	25.00						
Baki pada 31.12.1982	4.75						
	<u>6,254.92</u>						

10,384.37

10,384.37

Kunci Kira-Kira Tahun 1982 (Dari 1.1.1982 hingga 31.12.1982)

Tanggung

Harta

Lebihan penerimaan daripada perbelanjaan	2,335.80						
Baki daripada tahun 1981	3,919.12						
	<u>6,254.92</u>						

Baki dalam bank

6,254.92

6,254.92

Saya mengesahkan bahawa penyata dan kunci kira-kira di atas adalah benar.

t.t.

t.t.

(MOHD. ZAIN BIN H.J. RAIS PIJK)

(Tan Ghae Peng AMN)

Juruaudit Kehormat

Bendahari Kehormat